

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny dla klasy 6 szkoły podstawowej z języka polskiego Rok szkolny 2023/2024

zagadnienia	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe: wiersz	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego • wyjaśnia pojęcie: <i>wyrazy dźwiękonaśladowcze, anafora, motto, apostrofa, środki stylistyczne (poetyckie)</i>	• wykorzystuje najważniejsze konteksty • wskazuje środki stylistyczne • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego i adresata lirycznego • określa nastrój utworu • wymienia etapy, na które można podzielić <i>Koncert Wojskiego</i> • omawia sytuację liryczną	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko • określa problematykę utworu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • określa znaczenia dosłowne i przenośne w wierszu • charakteryzuje język fragmentu • omawia funkcję środków stylistycznych	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje • wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje znaczenie puenty utworu • interpretuje wiersz • wymienia cechy wpływające na melodyjność fragmentu	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze • podejmuje dyskusję na temat poruszony w utworze (sytuacja ludzi starych, zagrożenia, jakie dla relacji międzyludzkich niesie ze sobą rozwój technologii, wartości nadających życiu sens itp.) • omawia inne teksty kultury prezentujące przedstawiony problem
Kształcenie literackie i kulturowe: Bajki Ignacego Krasickiego	• wypowiada się na temat Ignacego Krasickiego • wyjaśnia pojęcia: <i>bajka, morał, epika, uosobienie</i> • relacjonuje treść bajek	• wskazuje uosobienia w bajkach i określa ich funkcję • wskazuje w utworach cechy gatunkowe	• wskazuje i omawia morał w bajkach • wskazuje wartości o których mowa w utworach	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę bajek do własnych doświadczeń	• omawia kontekst historyczny twórczości Ignacego Krasickiego
Kształcenie literackie i kulturowe: Aleksander Fredro - bajki	• wyjaśnia pojęcia: <i>bajka, morał, uosobienie</i> • relacjonuje treść bajki	• wskazuje uosobienie w bajce i określa jego funkcję	• wskazuje i omawia morał w bajce • wymienia wartości, o	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę	• uczestniczy w dyskusji na temat problemu zaprezentowanego w

		• wymienia cechy bajki • podaje różnice pomiędzy bajką a baśnią	których mowa w utworze	bajki do własnych doświadczeń	bajce • redaguje bajkę
Kształcenie literackie i kulturowe: proza	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wyjaśnia pojęcie: <i>stereotyp, akcja, wątek, fabuła jednowątkowa, fabuła wielowątkowa, narrator, związek frazeologiczny narrator, powieść, świat przedstawiony, powieść fantastycznonaukowa, uchodźca, patriotyzm, narracja pierwszoosobowa, narracja trzecioosobowa, pytanie retoryczne, powieść detektywistyczna, szyfr, teatr, komiks, fikcja literacka, powieść obyczajowa, pamiętnik, powieść przygodowa, scenariusz filmowy, podtytuł, opowiadanie twórcze</i>	• wykorzystuje najważniejsze konteksty • wskazuje funkcję rodzaju narracji • określa tematykę fragmentu • omawia specyfikę miejsca akcji • charakteryzuje bohaterów fragmentu • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń, porównuje • omawia funkcję specyficznego języka, którym posługuje się narrator • wyjaśnia sformułowania metaforyczne użyte w tekście • wskazuje elementy fantastyczne i realistyczne, określa ich funkcję w utworze • wskazuje elementy komizmu	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów • interpretuje metaforyczne wypowiedzi bohaterów • określa temat i główną myśl tekstu	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze • przedstawia informacje na temat jednej z religii wymienionych we fragmencie • podejmuje dyskusję na tematy poruszane w tekstach: tolerancji (np. religijnej) i wyobcowania, stereotypowego postrzegania innych ludzi, sposobu traktowania osób z niepełnosprawnością, przyczyn wykluczania niektórych osób, priorytetów, którymi kieruje się człowiek, zwłaszcza w sytuacji zagrożenia itp. • przedstawia wybrany stereotyp, przygotowuje prezentację • przedstawia wybraną powieść detektywistyczną • redaguje opowiadanie z wątkiem detektywistycznym
Kształcenie literackie i kulturowe: Rafał Kosik, Felix, Net i Nika oraz	• relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego	• wskazuje wątek główny i wątki poboczne • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne	• określa problematykę utworu • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • wskazuje wartości w utworze i określa wartości	• wypowiada się na temat rozwoju techniki i jej wpływu na życie codzienne, wskazuje wady

Gang Niewidzialnych ludzi (5 lekcji)	• charakteryzuje narratora • wyjaśnia pojęcie: <i>powieść fantastycznonaukowa (science fiction)</i>	w utworze • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych • określa tematykę utworu • nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst	• określa doświadczenia głównych bohaterów i porównuje je z własnymi	ważne dla bohaterów	i zalety • podejmuje dyskusję na temat sztucznej inteligencji • tworzy opowiadanie w konwencji <i>science-fiction</i>
Kształcenie literackie i kulturowe: W pustyni i w puszczy Henryka Sienkiewicza (5 lekcji)	• wypowiada się na temat Henryka Sienkiewicza • relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wskazuje narratora • wyjaśnia pojęcie: <i>powieść przygodowa</i>	• wskazuje wątek główny i wątki poboczne • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych oraz drugoplanowych • wskazuje funkcję rodzaju narracji • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie	• określa problematykę utworu • wskazuje cechy powieści przygodowej w utworze • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń	• przedstawia tło historyczne powieści • wskazuje elementy zgodne z prawdą historyczną oraz te, które jej przeczą
Kształcenie literackie i kulturowe: John Ronald Reuel Tolkien, <i>Hobbit, czyli tam i z powrotem</i> (5 lekcji)	• relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • charakteryzuje narratora • wyjaśnia pojęcie: <i>powieść fantasy</i>	• wskazuje wątek główny i wątki poboczne • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych • określa tematykę utworu • nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst	• określa problematykę utworu • wskazuje cechy powieści <i>fantasy</i> w utworze • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie • wskazuje wartości w utworze i określa wartości ważne dla bohaterów	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • określa doświadczenia głównych bohaterów i porównuje je z własnymi	• omawia inny tekst kultury w konwencji <i>fantasy</i> • porównuje książkę z filmem Petera Jacksona
Kształcenie literackie i kulturowe: Biblia	• porządkuje informacje zaprezentowane w tekście • wyjaśnia pojęcia: <i>Biblia, Księga Rodzaju</i> • relacjonuje treść	• omawia relacje pomiędzy Bogiem a człowiekiem we fragmencie • odnosi opis Anny	• wypowiada się na temat sposobu przedstawienia Boga • wyjaśnia funkcję powtórzeń w tekście	• interpretuje znaczenie wyrażen niedosłownych • odnajduje motywy biblijne w tekstach kultury • odnosi wydarzenie	• porównuje sposób ukazania stworzenia świata w Biblii i w mitologii • w kontekście

	fragmentu • wyjaśnia pojęcia: <i>raj, Eden, związek frazeologiczny</i> • wymienia motywy biblijne obecne w kulturze • relacjonuje treść przypowieści • wyjaśnia pojęcia: <i>przypowieść, talent</i>	Kamieńskiej do pierwowzoru biblijnego • omawia pochodzenie wskazanych motywów biblijnych • wymienia związki frazeologiczne pochodzące z Biblii • wskazuje w tekście cechy gatunkowe • omawia sposób, w jaki fragmenty tekstu odnoszą się do Biblii	• nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • omawia sposób przedstawienia Boga w wierszu i fragmencie • wyjaśnia znaczenie oraz pochodzenie oraz znaczenie związków frazeologicznych pochodzących z Biblii • wyjaśnia metaforyczne znaczenie przypowieści • wskazuje wartości zaprezentowane w przypowieści • formułuje przesłanie przypowieści	opisane we fragmencie do własnych doświadczeń • wyraża własny sąd o tekście • odnosi sposób przedstawienia Adama i Ewy do stereotypów dotyczących płci	przeczytanego fragmentu omawia obraz Erastusa Salisburyskiego • przygotowuje prezentację na temat wybranego motywu biblijnego • uczestniczy w dyskusji na temat przyczyn dla których Jezus z Nazaretu posługiwał się przypowieściami oraz na tematy poruszane w przypowieściach • omawia obraz Vincenta van Gogha w kontekście omawianej przypowieści
Kształcenie literackie i kulturowe: mity	<i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i> • relacjonuje treść mitu • wyjaśnia pojęcia: <i>mit, mitologia, Tartar</i> Leopold Staff, <i>Odys</i> • relacjonuje treść wiersza • wskazuje adresata lirycznego • wymienia najważniejsze postacie z mitologii • relacjonuje treść mitu • wyjaśnia pojęcia: <i>mit, mitologia, Olimp, Prometeusz, Zeus</i>	<i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i> • charakteryzuje bohaterów fragmentu • określa tematykę mitu • wskazuje cechy mitu w podanym fragmencie Leopold Staff, <i>Odys</i> • określa temat wiersza • wskazuje środki stylistyczne • opisuje najważniejsze postacie z mitologii • charakteryzuje bohatera fragmentu • określa tematykę fragmentu • podaje cechy mitu w podanym fragmencie	<i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i> • określa problematykę mitu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim tekst Leopold Staff, <i>Odys</i> • określa problematykę wiersza • omawia funkcję środków stylistycznych • określa nastrój wiersza • wskazuje teksty kultury współczesnej, w której obecne są motywy mitologiczne • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie	<i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach Leopold Staff, <i>Odys</i> • wyraża własny sąd na temat wiersza • wypowiada się na temat Odyseusza • interpretuje utwór • omawia przyczyny wpływu mitologii na kulturę wieków późniejszych • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • porównuje początki ludzkości przedstawione w Biblii i w mitologii	• uczestniczy w dyskusji na temat tez postawionych w wierszu Leopolda Staffa • przedstawia wybrany tekst kultury zawierający odwołania do mitologii • wypowiada się na temat najważniejszych bogów greckich

		• wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne	wzbudza w nim tekst		
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - charakterystyka	• wskazuje różnice pomiędzy charakterystyką a opisem postaci	• odnajduje w tekście przykłady ilustrujące wskazane cechy charakteru • przygotowuje materiały do napisania charakterystyki	• tworzy plan charakterystyki wskazanego bohatera literackiego	• tworzy charakterystykę wskazanego bohatera literackiego • stosuje zasady budowania akapitów	• tworzy charakterystykę wybranego bohatera zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opis przeżyć wewnętrznych, sytuacji i dzieła sztuki	• wymienia cechy opisu przeżyć wewnętrznych • wyjaśnia pojęcia: <i>opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki</i> • wymienia elementy składające się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych i opis dzieła sztuki	• przygotowuje materiały do opisu przeżyć wewnętrznych • omawia sytuacje przedstawione na ilustracjach • opisuje emocje postaci, przedstawionych na ilustracjach	• redaguje plan opisu przeżyć wewnętrznych • redaguje opis sytuacji na podstawie podanego planu • opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji • odnajduje w dowolnych źródłach symboliczne znaczenia wskazanych elementów, występujących na obrazach	• redaguje pełny, spójny i poprawny opis przeżyć wewnętrznych • stosuje zasady budowania akapitów • redaguje dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji • tworzy pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne, posługując się bogatym słownictwem • przy opisie dzieła sztuki wnikliwie przedstawia elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy arcyzmu, ocenia i interpretuje dzieło sztuki, ujawniając wrażliwość	• tworzy opis zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną
Nauka o języku: odmienne części mowy	• rozpoznaje i wskazuje odmienne części mowy • wyjaśnia pojęcia: <i>czasowniki dokonane, czasowniki niedokonane</i>	• odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych • wymienia kategorie gramatyczne	• rozpoznaje formę wskazanej części mowy • tworzy czasowniki dokonane od niedokonanych	• stosuje właściwe formy odmiennych części mowy w kontekście • stosuje czasowniki dokonane i niedokonane	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce

	• wyjaśnia pojęcia: <i>strona czynna, strona bierna, czasowniki przechodnie, czasowniki nieprzechodnie</i> • wyjaśnia pojęcie: <i>bezokolicznik</i> • wymienia rodzaje zaimków • podaje zasady używania dłuższych i krótszych form zaimków	poszczególnych części mowy • uzupełnia zdania właściwymi formami czasowników • wskazuje formy dokonane w tekście • wskazuje zdania, w których podmiot nie jest wykonawcą czynności • przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i z biernej na czynną • wskazuje różnice w wymowie i pisowni podanych bezokoliczników • wyjaśnia zasady pisowni końcówek bezokoliczników • używa zaimków w odpowiednim kontekście • zastępuje różne wyrazy zaimkami	• wskazuje czasowniki nieprzechodnie • tworzy formy osobowe do podanych bezokoliczników • zapisuje bezokoliczniki od podanych form osobowych • tworzy odpowiednie formy zaimków • wskazuje jakie części mowy zastępują podane zaimki	w odpowiednim kontekście • wymienia sytuacje, w których używa się strony biernej i wyjaśnia dlaczego • używa trudnych form czasowników w dłuższym tekście • używa dłuższych i krótszych form zaimków w odpowiednich kontekstach	
Kształcenie literackie i kulturowe: telewizja, film	• wymienia profesje związane z telewizją • wymienia programy telewizyjne • wyjaśnia pojęcie: <i>scenariusz filmowy</i>	• opisuje zadania osób zaangażowanych przy tworzeniu programów telewizyjnych • podaje przykłady programów telewizyjnych i klasyfikuje je do właściwych kategorii	• nazywa cechy, którymi powinni się charakteryzować przedstawiciele poszczególnych profesji • wymienia cechy programów telewizyjnych	• omawia specyfikę telewizji jako medium • redaguje tekst informacyjny • redaguje scenariusz filmowy na podstawie podanego tekstu	• redaguje reklamę • redaguje oryginalny scenariusz filmowy na podstawie własnego pomysłu
Kształcenie literackie i kulturowe: artykuł	• relacjonuje treść artykułu • wyjaśnia pojęcia: <i>artykuł, e-higiena,</i>	• określa temat i główną myśl tekstu • wymienia cechy artykułu prasowego	• wskazuje cechy artykułu prasowego we fragmencie • określa główną myśl tekstu	• odróżnia informacje o faktach od opinii • wyraża własny sąd o temacie artykułu	• uczestniczy w dyskusji na tematy aktualne poruszane w artykule, np. sposobu traktowania

	<i>fonoholizm</i>		• odróżnia wskazane informacje o faktach od opinii • wskazuje i nazywa wartości opisane w artykule		zwierząt przez ludzi, różnic w odbiorze rzeczywistości, wpływu cywilizacji na człowieka i świat
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opis obrazu	• opisuje obraz • określa miejsce, w którym znajdują się przedstawione postacie • nazywa barwy użyte przez malarza	• omawia kompozycję obrazu • charakteryzuje postacie przedstawione na obrazie • wypowiada się na temat sposobu przedstawienia postaci	• omawia funkcję tła • wskazuje problem przedstawiony na obrazie • nazywa wrażenia oraz skojarzenia, jakie wzbudza w nim obraz	• interpretuje fakt umieszczenia na obrazie znaczących elementów • formułuje problem przedstawiony na obrazie • wyraża własny sąd o obrazie • interpretuje funkcję barw • interpretuje tytuł obrazu	• uczestniczy w dyskusji na temat problemu przedstawionego na obrazie • porównuje obraz z innymi tekstami kultury podejmującymi podobną problematykę • uczestniczy w dyskusji na temat sztuki w przestrzeni publicznej
Samokształcenie, korzystanie ze słowników	• odnajduje żądane hasło w słowniku terminów literackich • odnajduje hasło w słowniku poprawnej polszczyzny • wymienia sposoby zapisywania wyrazów obcego pochodzenia • wyjaśnia pojęcia: <i>wyrazy neutralne, wyrazy nacechowane emocjonalnie, zdrobnienia, zgrubienia</i>	• przy redagowaniu tekstów korzysta ze słownika terminów literackich • wyszukuje w słowniku potrzebne informacje • uzupełnia podany tekst odpowiednią formą wyrazu obcego	• określa swoistość definicji słownikowych • wykorzystuje słownik poprawnej polszczyzny przy tworzeniu tekstów • uzupełnia podany tekst właściwie zapisanymi słowami obcego pochodzenia	• krytycznie ocenia pozyskane informacje • przygotowuje wyjaśnienia, które pomagają zrozumieć przyczynę danej formy zapisu • stosuje oryginalną oraz spolszczoną wersję zapisu wyrazów obcych	• swobodnie korzysta z różnych źródeł informacji
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - wypowiedź o charakterze argumentacyjnym	• wyjaśnia pojęcia: <i>dyskusja, teza, hipoteza, argument, przykład</i> • podaje różnice pomiędzy tezą a hipotezą, argumentem a przykładem	• formułuje tezę bądź hipotezę do podanego problemu • formułuje tezę do podanych argumentów • wyjaśnia różnice	• formułuje argumentację do podanej tezy • wskazuje w podanym tekście argumenty odwołujące się do faktów i logiki oraz argumenty	• rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji • aktywnie uczestniczy w dyskusji	• aktywnie uczestniczy w dyskusji, w sposób przemyślany i logiczny posługując się właściwymi argumentami • tworzy krótkie

		między argumentami odwołującymi się do faktów i logiki a argumentami emocjonalnymi • wskazuje w podanym tekście argumenty oraz przykłady	emocjonalne	• tworzy argumentację potwierdzającą podaną tezę oraz zaprzeczającą jej	wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym na zadany temat
Nauka o języku: nieodmienne części mowy	• wymienia nieodmienne części mowy • wyjaśnia pojęcia: <i>wykrzyknik i partykuła</i>	• wymienia cechy nieodmiennych części mowy • odróżnia nieodmienne części mowy od odmiennych • wymienia cechy nieodmiennych części mowy: wykrzyknika i partykuły • odróżnia nieodmienne części mowy od odmiennych	• tworzy przysłowki od podanych przymiotników • rozpoznaje nieodmienne części mowy w tekście • wskazuje w tekście partykuły i wykrzykniki	• używa przysłówków w tekście • posługuje się przyimkami i spójnikami w tekście • używa partykuł i wykrzykników w tekście	• swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Nauka o języku: ortografia	• relacjonuje zasady pisowni zakończeń - <i>dztwo</i>, - <i>dzki</i> oraz - <i>ctwo</i>, - <i>cki</i> • relacjonuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni partykuły <i>nie</i> • wymienia zasady pisowni <i>ó</i> i <i>u</i>, <i>rz</i> i <i>ż</i> oraz <i>ch</i> i <i>h</i>	• wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów • odnajduje w tekście błędne zapisy <i>nie z</i> różnymi częściami mowy • uzupełnia podane słowa odpowiednimi literami	• wskazuje właściwe formy wyrazów • uzasadnia pisownię <i>nie z</i> różnymi częściami mowy w podanych przykładach • podaje wyrazy pokrewne uzasadniające pisownię • poprawnie zapisuje podane słowa	• tworzy poprawne przymiotniki od podanych rzeczowników • stosuje zasady poprawnej pisowni <i>nie z</i> różnymi częściami mowy we własnym tekście • tworzy tekst, w którym stosuje poprawną pisownię wyrazów z <i>ó</i>, <i>u</i>, <i>rz</i>, <i>ż</i>, <i>ch</i>, <i>h</i>	swobodnie i bezbłędnie posługuje się stosując wiedzę w praktyce
Nauka o języku: interpunkcja	• relacjonuje zasady używania dwukropka • wymienia zasady stosowania interpunkcji w dialogach	• wskazuje w tekście, gdzie należy postawić dwukropki • wskazuje miejsca, w których należy postawić	• uzasadnia użycie dwukropka w podanych przykładach • rozpoznaje, jakich znaków brakuje w	• stosuje dwukropki we własnych tekstach • tworzy dialog stosując zasady interpunkcyjne • tworzy tekst, w którym	swobodnie i bezbłędnie posługuje się stosując wiedzę w praktyce

	- wymienia zasady pisowni wielką i małą literą - wymienia zasady pisowni <i>q, ę oraz om, on, em, en</i> - wymienia zasady stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym - relacjonuje zasady używania nawiasu - wyjaśnia, do czego służy średnik w wypowiedziach	myślnik - zapisuje prawnie podane wyrazy - uzupełnia wypowiedź podanymi czasownikami w odpowiednich formach - w zdaniu wskazuje miejsca, w których powinien być przecinek - wyjaśnia, dlaczego w podanym tekście zastosowano nawiasy - wyjaśnia, w jakim celu został użyty średnik we wskazanym tekście	podanym tekście - uzasadnia pisownię podanych słów - wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów - koryguje zdania pojedyncze pod kątem interpunkcji - uzupełnia podany tekst o nawiasy - uzupełnia podany tekst średnikami	stosuje pisownię wyrazów wielką i małą literą - tworzy tekst z użyciem poprawnych form - tworzy teksty poprawnie stosując przecinki - redaguje tekst z użyciem nawiasów - układa tekst z zastosowaniem średników	
Kształcenie literackie i kulturowe: muzea	wymienia rodzaje muzeów	opisuje specyfikę poszczególnych muzeów	wymienia znane sobie muzea i przypisuje je do podanych kategorii	opisuje wybrane muzeum	przygotowuje prezentację o różnych rodzajach muzeów
Sztuka posługiwania się językiem: perswazja, opinia, poprawność językowa	- wylicza rodzaje perswazji - definiuje perswazję - posługuje się terminami i pojęciami: <i>wyrażanie oczekiwań (perswazja)</i>, - wymienia cechy języka potocznego - wymienia elementy składające się na etykietę językową	- charakteryzuje poszczególne rodzaje perswazji - wyjaśnia, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej a w jakich – nieoficjalnej odmiany języka	- przyporządkowuje sposób wyrażania oczekiwań do sytuacji oraz osoby - wskazuje różnice pomiędzy językiem mówionym a językiem pisanym	- formułuje różne sposoby wyrażania oczekiwań - posługuje się różnymi odmianami języka stosownie do sytuacji	formułuje wypowiedź perswazyjną na zadany temat, prezentuje różne sposoby wyrażania oczekiwań
Kształcenie literackie i kulturowe: muzyka	wymienia profesje związane z muzyką	opisuje zadania osób zaangażowanych przy tworzeniu muzyki	nazywa cechy, którymi powinni się charakteryzować przedstawiciele poszczególnych profesji	omawia specyfikę muzyki jako dziedziny sztuki	przygotowuje prezentację na temat wybranego nurtu muzyki
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi -	- definiuje wypowiedź twórczą - wymienia elementy	redaguje dialog urozmaicający akcję podanego tekstu	- wzbogaca podany tekst o elementy urozmaicające - tworzy plan wydarzeń	redaguje wypowiedź twórczą zawierającą elementy urozmaicające	tworzy opowiadanie zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi,

opowiadanie twórcze na podstawie baśni, legendy, mitu, przypowieści	- urozmaicające wypowiedź twórczą - definiuje opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy - zdefiniuje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści	- proponuje alternatywne zakończenie wybranej legendy lub baśni - proponuje alternatywne zakończenie wybranego mitu lub przypowieści	opowiadania twórczego redaguje plan wydarzeń opowiadania twórczego	- tworzy opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy - redaguje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści	posługując się piękną, poprawną polszczyzną
Nauka o języku: wypowiedzenie a zdanie	- przedstawia podział wypowiedzi - wymienia rodzaje związków wyrazowych - wymienia części zdania	- wskazuje typy wypowiedzi w tekstach - przekształca równoważniki zdań w zdania - definiuje rodzaje związków wyrazowych - charakteryzuje poszczególne części zdania	- łączy wypowiedzenia tak, aby powstały zdania złożone - w zdaniu wskazuje wyrazy, które tworzą związki wyrazowe - wskazuje wyrazy poza związkami w zdaniu - wskazuje w podanych zdaniach poszczególne części	- zdania pojedyncze nierozwinięte przekształca w zdanie pojedyncze rozwinięte - klasyfikuje związki wyrazowe - przekształca zdania tak, aby zastosuje inny rodzaj podmiotu	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Nauka o języku: zdanie złożone	- definiuje zdanie złożone - wymienia cechy zdań złożonych współrzędnie i zdań złożonych podrzędnie - wymienia cechy różnych typów zdań współrzędnych - posługuje się terminami i pojęciami: <i>zdanie złożone, zdanie złożone podrzędnie, zdania złożone współrzędnie (łącznie, rozłączne, przeciwstawne, wynikowe)</i>	- rozpoznaje zdania złożone współrzędnie - rozpoznaje zdania złożone współrzędnie - rozpoznaje poszczególne typy zdań złożonych współrzędnie	- nazywa rodzaje zdań złożonych - tworzy i zapisuje zdania złożone współrzędnie	wykonuje wykresy zdań	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - list	definiuje list oficjalny	wymienia części, z których składa się list oficjalny	przekształca podaną wiadomość w list oficjalny	redaguje list oficjalny	pisze list zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując

oficjalny		• wybiera argumenty adekwatne do określonego listu oficjalnego	• koryguje podany przykład listu oficjalnego		się dobrze dobranymi argumentami oraz poprawną polszczyzną
Nauka o języku: fonetyka	• odróżnia głoski od liter • dzieli głoski na samogłoski i spółgłoski • wymienia cechy głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych • wymienia cechy głosek ustnych i nosowych • wymienia sytuacje, kiedy akcentujemy wyrazy na trzecią i na czwartą sylabę od końca • definiuje słowo: <i>intonacja</i> • posługuje się terminami i pojęciami: <i>głoski (spółgłoski miękkie i twarde, funkcje litery i, głoski dźwięczne i bezdźwięczne, głoski ustne i nosowe), wymowa (zasady akcentowania, zasady intonacji)</i>	• definiuje głoski, sylaby i litery • wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne w podanych wyrazach • wskazuje głoski ustne i nosowe w podanych wyrazach • identyfikować akcent paroksytoniczny jako dominujący w języku polskim	• odróżnia spółgłoski miękkie od twardych • odróżnia głoski dźwięczne od bezdźwięcznych oraz ustne od nosowych • wskazuje akcent w podanych wyrazach	• wskazuje słowa, w których litera <i>i</i> oznacza tylko miękkość głoski, w których – tworzy sylabę • wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne, ustne i nosowe w tekście • czyta podany tekst poprawnie akcentując wszystkie wyrazy	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce